

فن شناسی و آسیب شناسی خنجر مفرغی منسوب به هزاره اول پیش از میلاد

سیده مریم حسینی^{*}
(m.hosseiny65@yahoo.com)

چکیده

کشور ایران، دارای تمدن درخشان با پیشینه تاریخی پر بار است، از این رو نیز دارای آثار منقول و غیر منقول با ارزش و تاریخی بسیاری می باشد؛ از جمله این آثار اشیاء مفرغی هستند که در سایت های مختلف باستانی به وفور یافت می شوند. حفاظت، مرمت و همچنین شناخت اصالت این آثار گرانبها که نشانگر هویت و فرهنگ این سرزمین به شمار می رود امری مهم و ضروری است. بنابراین این پروژه هدف خود را شناسایی اصالت یک خنجر مفرغی منسوب به هزاره اول قبل از میلاد با انجام بررسی های فن شناسانه و آسیب شناسانه قرار داده است تا به این پرسش که آیا می توان با این آزمایش ها به اصالت اثر پی برد پاسخ دهد. در این راستا، با مطالعات کتابخانه ای و گردآوری مطالب مربوط به شناخت آثار بدلی، به طبقه بندی و بررسی روش های شناسایی آثار بدلی پرداخته شد. همچنین با انجام آنالیزهای دستگاهی بر روی محصولات خوردگی، از جمله آنالیز فازی، محصولات خوردگی سبز و سبز روشن که انتظار می رفت فازهای مالاکیتی و کلریدی باشند، در نتایج آزمایش مشخص نشدند. با توجه به نتیجه این آزمایش می توان گفت که احتمالاً شیء مورد بررسی تاریخی نیست و محصولات خوردگی آن تقلبی هستند. آزمایش جذب اتمی نیز نشان داد که علی رغم وجود فلزات مس، سرب، قلع و روی که عناصر به کار رفته در اشیاء تاریخی هستند و حضور آنها می تواند نشانه تاریخی بودن شیء باشد اما میزات کم فلز قلع تا حدی شک برانگیز است. به طور معمول برنزهای تاریخی حاوی ۱۰٪ قلع می باشند که در این شیء میزان قلع ۵٪ است. همچنین مجموع درصدهای عناصر متشکله به ۱۰۰ خیلی نزدیک است و نشان می دهد که فلز به کار رفته در این شیء دارای ناخالصی های ناچیز است که این موضوع برای اشیاء تاریخی تا حدی دور از واقعیت است.

کلید واژه ها: آثار مفرغی، اصالت، خنجر مفرغی، آثار بدلی، روش های شناسایی.